

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

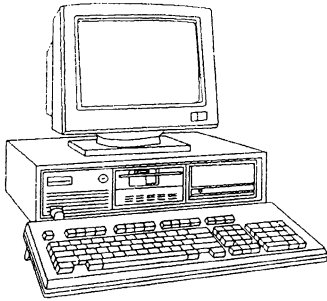
Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

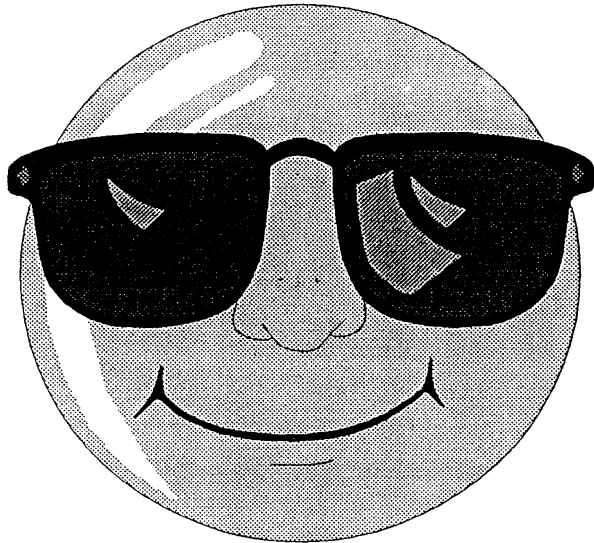

SLÆGT & DATA

5. ÅRG. NR.2

JUNI

1991

God Sommer

DIS-DANMARK

Samfundet for dansk genealogi og Personalhistorie

DATABEHANDLING I SLÆGTSFORSKNING DIS - DANMARK

afdeling af
SAMFUNDET FOR DANSK GENEALOGI OG PERSONALHISTORIE

Formand:

Svend-Erik Christiansen, Hvedebjergvej 24, 8220 Brabrand 86 25 22 52

Næstformand:

Elsebeth Paikin, Kildevænget 37, 2100 København Ø 39 27 24 33

Sekretær:

Ole H. Jensen, Kløvermarken 3, 6430 Nordborg 74 45 02 35

Kasserer:

Per Burchardi, N.W. Larsens Vej 14, 3080 Tikøb 42 24 83 23

Slægt & Data, redaktion:

Ansvarshavende

Hanne Marie Rud, Egebjergtoften 122, 2750 Ballerup 44 66 17 04

Ekspedition

Jørgen Papsøe, Trolldager 8, 2950 Vedbæk 42 89 06 60

Skriftudvalg

Bent Rud, Egebjergtoften 122, 2750 Ballerup 44 66 17 04

Svend-Erik Christiansen, Hvedebjergvej 24, 8220 Brabrand 86 25 22 52

Øvrige bestyrelsesmedlemmer:

Torben Aastrup, Grøfthøjparken 101, 8260 Viby J. 86 28 37 63

Bent Rud, Egebjergtoften 122, 2750 Ballerup 44 66 17 04

Arne Julin, Hovedgaden 75, 4050 Skibby 42 32 80 48

Deadline for næste nummer: 1. august 91

ISSN 0903-6172

KALENDER

1991 *Ret til ændringer forbeholdes. Ideer til møder modtages gerne.*

15. September Slægt & Data nr. 3/1991 udkommer. (Deadline 1.august)
24. September Aftensmøde i København.
26. Oktober Heldagsmøde (evt. i Fredericia).
29. Oktober Aftensmøde i København.
23. November Aftensmøde i København.
15. December Slægt & Data nr. 4/1991 udkommer. (Deadline 1.november)
-

Vi sælger stadig Maxell-disketter til en særdeles favorabel pris. Man kan få billigere disketter i forretningerne - de såkaldte No-name disketter -, som er anvendelige, men kvaliteten og sikkerheden er ikke den samme. Til prisen skal lægges porto, men det er også muligt at købe disketterne ved medlemsmøderne og derved spare porto'en. Ved forsendelse vedlægges vi et girokort. Vi kan tilbyde de fire mest anvendte diskettetyper, som kan købes i pakker af 10 stk. ved henvendelse til:

Hanne & Bent Rud, Egebjergtoften 122, 2750 Ballerup, tlf. 44 66 17 04

MD2-D	5¼" 360 Kb	55 kr. for 10 stk.
MD2-HD	5¼" 1,2 Mb	100 kr. for 10 stk.
MF2-D	3½" 720 Kb	80 kr. for 10 stk.
MF2-HD	3½" 1,44 Kb	150 kr. for 10 stk.

Da der hersker tvivl om, hvad der bag på Slægt & Data er medlemsnummeret, gør vi opmærksom på, at medlemsnummeret ligger mellem 1000 og 2000. Nummeret 03833 er postvæsenets nummer for Slægt & Data.

Indholdsfortegnelse:

Folketællingen 1845 og et tilbud fra Århus	4
BBS-Hjørnet	5
Nyt om programmer	6
Vedtægter	8
Syntetisk dåbsbase	10
Bestyrelsens beretning	13

Folketællingen 1845 og et tilbud fra Århus

af Torben Aastrup

Medlemmer af DIS-Danmark tilbyder nu assistance, råd og vejledning ved oprettelse af folketællinger på databaseform.

I Slægt & Data nr. 3 og 4 fra 1989 og efterfølgende numre har jeg berettet om, hvordan vi i en gruppe på 4 gennem et praktisk forsøg på at anvende EDB-teknologi i slægts- og lokalhistorisk arbejde ved at indtaste folketællingen 1. februar 1845 for Århus by i en database har samlet en sådan erfaring, at vi kan tilbyde andre at kunne drage nytte deraf.

Tilgængelig for alle

Formålet med databasen er at gøre folketællingen tilgængelig for en videre kreds af interesserede, der ikke umiddelbart grundet den gotiske skrift har adgang til at læse den originale, eller at gøre adgangen for andre hurtigere via navneindex eller på længere sigt ved elektronisk søgning.

Vi er nu nået så langt med indtastnings- og redigeringsarbejdet, at vi hovedsageligt kun mangler korrektion af manglende oplysninger om fødesteder og efternavne.

Senere hen har gruppen haft lejlighed til at præsentere vores projekt for såvel medlemmer af DIS, som andre slægts- og lokalhistorisk interesserede personer, sidst i forbindel-

se med generalforsamlingen i Sammenslutningen af Lokalhistoriske arkiver og samlinger i Århus amt den 9. marts d.å.

Lokalarkiver

På nævnte møde tilbød vi repræsentanterne for lokalarkiverne sammen med dem at hjælpes ad med at få deres folketællinger for sognene uden for Århus by lagt på database og udarbejdet ønskelige registre.

Vi forestiller os et samarbejde, hvor lokalarkivet udarbejder en maskinskreven eller håndskreven læsbar transkription af den originale folketælling, hvorefter vi stiller den nødvendige arbejdskraft og edb-ekspertise til rådighed for indtastning og udgivelse af folketællingen i læsbar nudansk form.

Vi har allerede i skrivende stund kontakt omkring folketællingerne i Hadsten, Holme, Kolt-Hasselager og Åby, og andre arkiver vil forhåbentlig komme til, så vi kan få et frugtbart samarbejde igang.

Sammen med mangfoldiggørelsen af folketællingen for Århus by vil gruppen udgive en fylldig redegørelse for, hvilke overvejelser vi har gjort os omkring konverteringen af den originale folketællingstekst til databaseformatet, så vores arbejder også vil kunne bruges af personer uden for slægtsområdet.

Gruppearbejde

Det er vores erfaring efter nu et års samarbejde i gruppen, at arbejdet med et sådan projekt egner sig fortrindeligst til at arbejde flere sammen, og vi kan derfor anbefale andre at gå hen og gøre det samme, ligesom vi har store forventninger til samarbejdet med de lokalhistoriske arkiver.

Yderligere oplysninger om gruppen og folketællingen kan fås hos

Torben Aastrup
Grøfhøjparken 101
8260 Viby J.

86 28 37 63

BBS-Hjørnet

af Jens Finderup Nielsen

De tre gamle BBS'er, som vi slægtsforskere hidtil kunne få fornøjelse af:

MUG	Tlf. 31 69 51 12
RODNET	Tlf. 86 13 11 05
RODNET-SYD	Tlf. 74 42 26 89

fortsætter, dog til tider uden større aktivitet i konferencerne. Det går lidt bedre i filområderne. (Vi arbejder for tiden på at få de samme filer liggende på RODNET som på MUG's bulletinboard, red.)

Dansk Telecom Service Tlf. 31 51 40 43 bringer DIS-NORGES konference og en amerikansk konference. I den sidste er aktiviteten ganske stor, dog mest internt USA.

Forbindelsen til Sverige er ophørt, men interesserede kan gå direkte hinsidan på DIS-FAMILY Tlf. 009-46-13-139473

VV-BBS Tlf. 32 97 70 44

er et nyt bekendtskab. Sysop Dan Schmidt har levet i lykkelig uvidenhed om DIS-Danmarks eksistens, men er alligevel ivrig bruger af PAF og BK. Han har etableret Tafel Matching System på sit BBS og er ved at oprette et europæisk netværk for denne form for "Hvem Forsker Hvad" kontakt.

Dette (for os nye) BBS bringer den internationale GENEALOGY.EUR konference, der giver mulighed for at udveksle breve med England, Holland, Tyskland, USA, Australien, New Zealand, m. fl. Der bringes også en international GENSOFT konference, hvor programmer som PAF, FRU, BK, ROOTS, Family Edge omtales og diskuteres. Breve om BK til John Steed kan sendes via denne konference. Sproget i de to konferencer er engelsk.

Nyt om programmer

af Jens FINDERUP Nielsen

Brothers Keeper

I følge en amerikansk BBS-konference skulle en ny version 5.0 af BK være undervejs. Der foreligger ikke noget om hvad nyt, der kommer, men John Steed har tidligere nævnt, at han gerne ville forbedre filsystemet. Det må forventes, at det bliver muligt at overføre data fra det gamle til det nye system. Registrerede brugere skulle få den nye version tilsendt, men der kan blive tale om et mindre gebyr til dækning af omkostninger.

Brugere med COMMODORE PC har haft det problem, at BK somme tider låser systemet, så der må startes forfra med en reset. Firmaets danske serviceafdeling har nu fået problemet forelagt, og man forsøger at finde en løsning. Foreløbigt er den danske keyboarddriver under mistanke. Brugere, der ikke kan leve med reset, kan tage sagen op med den forhandler, de har købt hos.

En del flittige brugere har indtastet så mange navne, at de får problemer med backup og med sortering af lister. Backup kan foretages ved at bruge et pakkeprogram som LHA i stedet for BK's indbyggede backup. LHA kan samle alle filer fra det underbibliotek, hvori datafilerne ligger, til een arkivfil på en backup diskette. Arkivfilen vil kun fylde ca. 15% af de originale filer. LHA kan hentes fra MUG-BBS eller hos mig.

Hvad alfabetisk sortering af lister angår kommer man længst ved at bruge DOS-programmet SORTF.EXE udenfor BK. Hvis man også med det støder på "loftet" i RAM, ligger løsningen måske i et nyt hjælpeprogram, kaldet BKIndex. Det arbejder direkte med BK's filer og producerer en alfabetisk navneliste med henvisning til de familiegupper, hver person optræder i.

Lokale grupper

Efter de to BK demo-møder i København og Viborg sidder jeg tilbage med en fornemmelse af, at flere deltagere ikke fik tilfredsstillende svar på deres spørgsmål, eller slet ikke kom igennem inden mødet var ovre. Jeg forsøger efter bedste evne at råde bod på dette ved at besvare spørgsmål via telefonen.

Vejen fremover ligger dog, efter min mening, ikke i flere møder som de to nævnte. Det der nu er behov for, er at der organiseres mindre, lokale grupper af brugere, der kan mødes for at udveksle erfaringer og gode råd. Kaj Christensen, Primulavej 15, 7200 Grindsted (Telefon 75 32 04 69) tilbyder at organisere en gruppe i det midtjyske område. I andre dele af landet kan vel stedlige bestyrelsesmedlemmer bringe interesserede brugere i forbindelse med hinanden, uden at de nødvendigvis selv behøver at deltage aktivt.

PAF

Det viste sig, at Nordisk Distributionscenter i Lyngø ikke kommer ind i billedet, hvis man vil udskifte til seneste udgave af PAF 2.2. Som omtalt i sidste nummer af Slægt og Data har den første udgave nogle fejl. Hvis man ønsker at opdatere til en ny, forbedret udgave, må man hver for sig rette henvendelse direkte til hovedkvarteret i Utah, USA.

I den internationale GENSOFT konference (se BBS-Hjørnet) siges det, at den nyeste udgave fra Februar 91 også har problemer og er udsendt som beta test. Det er måske forklaringen på, at LDS er tilbageholdende med at tilbyde opdatering.

Jens Finderup Nielsen
Vallerødgade 10
2960 Rungsted Kyst

42 86 25 90

Efterlysning

Er der nogen her i foreningen eller udenfor, der har tid og lyst til at være med i et projekt, der går ud på at lave et "navneregister" over de første 100 år af Personalhistorisk Tidsskrift. Der findes godt nok et navneregister, men det er kun år for år, og er samlet i 3 bind. Dette register danner grundlag for indtastningen, der allerede er påbegyndt af nedennævnte John Bison, men jo flere der vil være med desto hurtigere kan det gøres tilgængeligt, om ikke andet så på EDB. Selve indtastningen er fortaget på Dbase III+, men kan vel også gøres med andre programmer, og derefter samkøres. Det foreløbige arbejde er udført som følger:

Anno Efternavn Fornavne og anmærkninger med efterfølgende sidenumre

1880	Lente	Geheimsråd, 237
1880	Lepel	? g1m Molk, g2m, J. C. Stuart, +1735, 95
1880	Lerche	Kammerjunker, 195
1880	Lerke	Komelius Agent i Spanien +1681, 194
1880	Lerke	Mads Pedersen Præst i Nyborg 1660, 85 ff. 88, 91 og 280
1880	Lerke	Slægten, 356-377

Hvis der er interesse for sagen, så lad mig det høre, så kan vi arrangere et møde og evt. diskutere, hvordan vi bedst kommer videre. Det er en stor opgave, men tager vi f.eks. 5 år hver, skulle det ikke være helt uoverkommeligt.

Henvendelse kan ske til:

John Bison
Ved Kløvermarken 3, st.tv.
2300 Kbh S

31 54 63 11

Vedtægter for DIS-Danmark

§ 1. *Navn og hjemsted*

DIS-Danmark, Databehandling i Slægtsforskning, er stiftet af "Samfundet for dansk genealogi og Personalhistorie" (Samfundet).

DIS-Danmarks hjemsted er den til enhver tid værende formands adresse.

§ 2. *Formål*

DIS-Danmarks formål er at skabe et forum for databehandling i slægts- og personalhistorie, hvilket bl. a. søges opnået gennem udgivelse af bladet SLÆGT & DATA og evt. andre former for udgivelser, samt afholdelse af foredrag, møder og anden oplysningsvirksomhed.

§ 3. *Medlemmer*

Medlemskab opnåes ved indbetaling af kontingent for indeværende år. Medlemmet slettes automatisk såfremt kontingent ikke er betalt inden den 1. februar.

Bestyrelsen kan med forudgående varsel indstille til generalforsamlingen at udelukke et medlem.

§ 4. *Medlemskontingent*

Kontingent til DIS-Danmark fastsættes på den årlige generalforsamling. Herudover kan DIS-Danmark oppebære indtægter og afholde udgifter i forbindelse med udgivelser samt ved afholdelse af møder, kurser o.l.

§ 5. *Generalforsamling*

DIS-Danmarks ordinære generalforsamling afholdes i april eller maj måned.

Generalforsamlingen er højeste myndighed i alle forhold, og stemmeret har kun de medlemmer, der har betalt kontingent.

Generalforsamlingen indkaldes med 2 ugers varsel. Indkaldelsen skal indeholde dagsorden og de fornødne bilag.

På generalforsamlingen aflægger bestyrelsen beretning for det forløbne år, og kassereren forelægger det reviderede regnskab til godkendelse. Regnskabsåret følger kalenderåret. Endvidere foretages valg til bestyrelse.

Forslag, der ønskes optaget på generalforsamlingen, skal være sekretæren i hænde senest 4 uger før generalforsamlingen.

Generalforsamlingen er beslutningsdygtig uden hensyn til, hvor mange medlemmer der er tilstede.

Beslutninger, herunder valg til bestyrelsen og revisorer samt revisorsuppleant, træffes med almindelig stemmeflerhed, med mindre der ifølge vedtægterne kræves større tilslutning.

Således er det forslag, der får flest stemmer, vedtaget med de i §§ 9 og 10 nævnte undtagelser.

Der kan ikke stemmes ved fuldmagt.

§ 6. *Ekstraordinær generalforsamling*

Ekstraordinær generalforsamling kan indkaldes af bestyrelsen og skal indkaldes, hvis mindst 50 medlemmer skriftlig forlanger det. I sidste tilfælde skal indkaldelse ske senest 14 dage efter at bestyrelsen har modtaget det skriftligt.

§ 7. *Valg af bestyrelse og revisorer*

DIS-Danmark ledes af en bestyrelse på 9 medlemmer, hvoraf eet medlem udpeges af og blandt Samfundets bestyrelse. De øvrige 8 medlemmer vælges på DIS-Danmarks generalforsamling for 3 år ad gangen således, at der skiftevis afgår 3, 3 og 2 bestyrelsesmedlemmer hvert år, de 2 første gange ved lodtrækning.

Endvidere vælger generalforsamlingen 2 revisorer og 1 revisorsuppleant for 1 år ad gangen. Genvalg kan finde sted.

Hvis et bestyrelsesmedlem måtte ønske at fratæde sin post på et vilkårligt tidspunkt i sin valgperiode, kan bestyrelsen vælge en stedfortræder blandt medlemmerne. Denne stedfortræder sidder til næste generalforsamling.

§ 8. *Konstituering, udvalg, arbejdsgrupper o.l.*

Bestyrelsen konstituerer sig med formand, næstformand, kasserer og sekretær.

Derudover vælges af og blandt bestyrelsen en ansvarlig redaktør og mindst eet medlem til et skriftudvalg, der redigerer SLÆGT & DATA. Til skriftudvalget kan der yderligere vælges medlemmer uden for bestyrelsen, ligesom bestyrelsen efter behov kan nedsætte udvalg, arbejdsgrupper o.l. med medlemmer udenfor bestyrelsens kreds.

§ 9. *Vedtægtsændringer*

Vedtægtsændringer kan kun besluttes af en generalforsamling med mindst 2/3 majoritet af de fremmødte stemmer. Forslagene skal være bekendtgjort i indkaldelsen til generalforsamlingen. Hvis forslaget får flertal, men dette flertal ikke udgør 2/3 af de fremmødte stemmer, skal forslaget genfremsættes på en ny generalforsamling, tidligst 2 uger og senest 4 uger efter den første. På denne generalforsamling kan forslaget vedtages med almindelig stemmeflerhed.

§ 10. *Opløsning*

DIS-Danmark kan opløses, hvis et forslag herom er vedtaget af en ordinær generalforsamling og derefter uforandret af en ekstraordinær generalforsamling under forudsætning af at 3/4 af de fremmødte medlemmer på såvel den ordinære som den ekstraordinære generalforsamling stemmer for opløsning. I tilfælde af DIS-Danmarks opløsning træffer DIS-Danmarks generalforsamling bestemmelse om foreningens aktiver.

Vedtaget på DIS-Danmarks ordinære generalforsamling 4. maj 1991.

Syntetisk dåbsbase

af Johs. Lind

Ind imellem, når der er tid til de mindre påtrængende sysler, arbejder jeg på et lille projekt, som jeg kalder fremstilling af en syntetisk dåbsbase. Hvad jeg helt nøjagtig skal bruge den til, ved jeg vist ikke, men den kan bruges til temmelig meget i al almindelighed, og projektet er i sig selv ret fascinerende. Principielt kan man måske sige, at det drejer sig om at gøre rent navnestof til personstof. Kirkebogen har jo egentlig blot navne; Ingen kan på forhånd gå ud fra, at samme navn indicerer samme person, eller at forskellige navneformer nødvendigvis indicerer forskellige personer.

Kilden

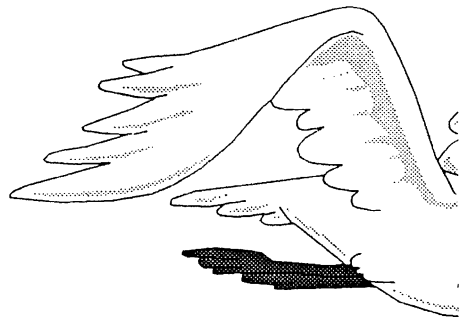
Grundlaget er en almindelig dåbsprotokol, i dette tilfælde Hjarup sogns døbte 1674-1730. Det syntetiske element er egentlig blot en videreførelse af den proces, der sikkert altid foregår, når man overfører et kildekrift til computer, der skal en tillem্পning til, det være sig m.h.t. stavemåder eller opstilling. Redskabet er et program, som ikke skal omtales nærmere - det er alligevel utilgængeligt for de fleste (forkert computertype).

Samme virkning kan sikkert opnås ad lidt andre veje med mere moderne programmer. Men princippet i mit eget forsøg er, at hver dåb udgør en post, og hver post har et antal felter til indførelse af årstal, barns navn m.m. Desuden kan hvert felt forsynes med et antal

subfelter til supplerende oplysninger. Det er især disse projektet drejer sig om.

Standardisering

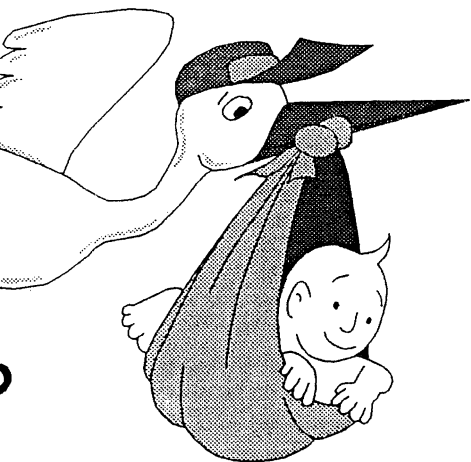
Første punkt i processen er at foretage tilfældelige stavejusteringer. F.eks. ville jeg uden videre vove at erstatte både "Madtzen" og "Madtzen" med "Madsen". Ved indførelse af listen har man allerede erhvervet sig en fornemmelse af præstens variationsmuligheder, og det må være denne fornemmelse, der er bestemmende for, hvor langt man tør gå på dette indledende stadium. Siden hen

Fødested ?

bliver der lejlighed til at gennemgå denne proces igen og igen.

Næste punkt kan være at justere navneformer. Samme person kan jo optræde med enten patronym eller tilnavn eller med begge dele. Hvis man allerede nu er sikker nok på, at det faktisk er samme person, der optræder under forskellige benævnelser, kan man lade maskinen justere disse navne, så de alle vegne optræder i samme form (med både patronym og tilnavn). Men det er igen en proces, der gentages flere gange, efterhånden som identifikationssikkerheden bliver større. Næste opgave kan være at opløse de kvindelige navneformer, så at søgning lettes. F.eks. kan "Maren Svend Christensens" opløses i to subfelter, så at det primære subfelt indeholder "Maren", medens "Svend Christensen" optræder i sit eget subfelt som supplerende oplysning.

Supplerende oplysninger

Når man har trimmet den oprindelige dåbsliste så langt, som man tør, kommer det spændende arbejde med at indføre oplysninger fra andre kilder, og det vil først og fremmest sige trolovelses- og begravelseslister.

Allerførst vil vi gerne vide, hvem mødrene til børnene har været. De fleste kirkebøger har jo nok kun anført fædrene. Igen må man være opmærksom på, at navnesammenfald ikke nødvendigvis indikerer personidentitet. En god idé er at bemærke, om et ægtepars fødsler begynder i rimelig tid efter trolovelsen (vielsen). Men dåbslisten selv har også en hjælp at give. Kvindelige faddere vil hyppigt være identificeret ved deres mænds navne. Derfor vil man i mange tilfælde allerede vide, hvad mændenes koner hedder til fornavn. Man kan selvfølgelig ikke acceptere en trolovelse som den rigtige, hvis den ikke er i overensstemmelse dermed.

Mødrene bør selvfølgelig have deres eget felt i posten. Derudover er det en god idé at forsyne alle faddere med supplerende oplysning om deres ægtefælle. Det skal nok give større forståelse for, hvorfor netop disse faddere er valgt. For selve dåbsforældrenes vedkommende kan det være en god idé at indføre året for trolovelsen eller vielsen.

Fra begravelseslisterne kan man begynde med at indføre poster for de dødfødte og eventuelle andre børn, der døde så tidligt, at de ikke nåede at komme med i dåbsprotokollen. Det kan være til hjælp for visse statistiske undersøgelser siden hen.

Begravelseslisterne kan yderligere hjælpe med til at afgøre, hvem der har været gift med hvem. Måske har præsten brugt at anføre både fader og moder i tilfælde af dødfødte børn. Måske er nogle af kvinderne identificeret som enke efter eller gift med den og den. Og desuden plejer begravelseslisterne at give oplysning om den afdødes alder, så at man altså omtrentligt får både fødsels- og dødsår. Det er godt for kontrollen. Hvis en fadder antræffes i dåbslisten efter sin angivelige død, er den sandsynligste forklaring jo, at det er mig der har identificeret personen forkert. Man det er også godt for den generelle forståelse at faddervalget - hvilke generationer har optrådt i denne rolle. For forældrenes eget vedkommende kan man uddrage spændende oplysninger om, hvor gamle folk var, når de blev gift.

Der er egentlig ingen grænse for, hvilke andre arkivalier man kan inddrage for at supplere oplysningerne og yderligere sikre identifikationen. Naturligt vil det være at bruge diverse gårdlister (matrikler og jordebøger), så at navnene kan tilføjes oplysning om, hvilken gård eller hvilket hus de har tilknytning til (født i eller boende i).

Fejlmuligheder I

Det siger sig selv, at man så vidt muligt må lade maskinen foretage sådanne tilføjelser automatisk, ellers bliver det uoverkommeligt. Man må dog sikre sig rimeligt mod uintelligente fejltagelser. F. eks. opdagede jeg på et vist stadium, at byens skrædder var blevet fadder hos præsten. Og selv om skrædderne var en udmærket mand, så ville han nok, havet faldet lidt uden for det selskab, der plejede at møde i præstegården ved slige lejligheder. Det viste sig, at det drejede sig

om en nabopræst, der tilfældigvis var navnebroder til skrædderen. Computeren havde troskyldigt givet ham tilnavnet "skrædder", da den havde fået besked om at standardisere det pågældende navn. Så mennesket bag skærmen må vide, hvad det gør !

Lad mig til slut minde om den nytte, man kan have af alfabetiske lister. Selvfølgelig bør man lade maskinen udarbejde alfabetiske lister over samtlige personer i dåbsbasen, så man kan se, hvor og hvor ofte de optræder. Størst fornøjelse har jeg måske haft af at lade maskinen skrive en alfabetisk liste over de stednavne, der forekommer i dåbstilførelserne, med angivelse af fædrene, der har brugt faddere i de pågældende byer. Derved kan man få en forbausende god hjælp til at identificere personer, hvor navneformerne var så forskellige, at man hidtil ikke havde turdet regne dem for samme person. Der skal altid noget særligt til, før man henter uden-søgs faddere; altså må der være nogle markante forbindelser. Noget lignende gælder de personer, der optræder som faddere. Der skal ikke noget særligt til, for at man indbyder sognets matador, men hvis mere ydmyge eksistenser nogle få gange optræder i fadderlisterne, så er der grund til opmærksomhed. Der må være en særlig forbindelse.

Det hele kan bidrage til, at man kommer på meget mere sikker grund i sin eftersøgning efter de aner, der vil forsvinde i historiens tåge. Både de selv og deres omgivelser bliver en lille smule mere levende for os.

Johs. Lind
Kirkegade 116
6700 Esbjerg

75 12 10 91

Bestyrelsens beretning 1990-91

af Finn Andersen

Jeg vil indlede beretningen med lidt virksomhedsstatistik og oplyse, at der siden vor seneste generalforsamling har været afholdt 4 bestyrelsesmøder og 8 medlemsmøder, hvoraf 6 er afholdt i København, mens 2 er afholdt i Jylland. Vi søger altså at leve op til at være en landsdækkende forening, hvorfor vi også har henlagt vor generalforsamling til Odense, hvor vi så oven i købet kan byde på en præsentation af Dansk Data Arkiv ved Hans Jørgen Marker, der også beredvilligt har skaffet os husly til vor årlige generalforsamling. Til det statistiske hører også, at vi i medlemsmæssig henseende har haft et godt år, idet vi gik ud af 1990 med 372 medlemmer og vi får stadigvæk flere.

Allerede ved sidste års generalforsamling proklamerede vi lovændringer, hvoraf de væsentligste nok er det forhold, at der ikke længere kræves medlemskab af Samfundet for dansk genealogi og Personalhistorie for at blive medlem af DIS-Danmark og desuden, at bestyrelsen konstituerer sig selv. Ændringerne er udtryk for at DIS-Danmark har trådt sine første barnesko og nu skal stå på egne ben, men forhåbentlig fortsat i godt og positivt samarbejde med Samfundet for dansk genealogi og Personalhistorie og andre lignende historiske foreninger.

Her tænker vi i første række på Sammenslutningen af slægtshistoriske foreninger i Danmark, og jeg kan da nævne, at jeg på foreningens vegne har modtaget en invitation

til optagelse i Sammenslutningen, dog i det første år som passivt medlem, idet Sammenslutningens love skal ændres for at optage landsdækkende foreninger som fuldt medlem.

Vi har netop i denne uge i Samfundet for dansk genealogi og Personalhistorie vedtaget at indtræde som passivt medlem for et år - et år, der skal bruges til at diskutere eventuelle strukturelle forandringer med henblik på udvidet samarbejde indenfor de slægts- og personalhistoriske organisationer, og det er klart at DIS vil være en positiv deltager i disse diskussioner.

Vi har gennem længere tid haft samarbejde med BBS'er, nemlig MUG i København og RODNET Århus, der begge har givet plads på deres BBS, hvilket har medført, at vi har indmeldt DIS-Danmark som medlem i de pågældende BBS'er. Det var dog det mindste, vi kunne gøre til gengæld for deres hjælpsomhed.

Vi har også i år haft positive forbindelser til de nordiske DIS-organisationer. Jørgen Papsøe har deltaget ved et symposium i Sverige i anledning af DIS-Sveriges 10-års jubilæum, og formanden for DIS-Norge har deltaget i flere af vore medlemsmøder i København. Dette års nordiske symposium planlægges afholdt i Norge i dagene 25.-27. oktober, men endnu foreligger ingen officiel indbydelse.

Fra starten i 1987 har der været lagt stor vægt på, at foreningen skulle kunne rumme alle slægtsforskere med interesse for EDB, og vi har prioriteret de såkaldte begyndere højt, hvilket uden tvivl også afspejler sig i de resultater, som vi på dette tidspunkt kan fremvise. Resultaterne har primært karakter af redskaber, der er et vigtigt grundlag for DIS-Danmarks virksomhed nu og i fremtiden, hvoraf følger at der er tale om redskaber, som løbende skal tilpasses nye behov. Disse redskaber har alle været omtalt i Slægt & Data, men alligevel vil jeg nævne dem her:

Slægt & Data - udkommer regelmæssigt med 4 numre á 20 sider om året. Det er dels medlemsblad, dels tidsskrift.

Medlemsmøder - afholdes efterhånden regelmæssigt med vekslende indhold, 4-6 aftenmøder i Københavns-området og 2-3 dagmøder udenfor København. Den personlige kontakt er vigtig.

Slægtsforskerregisteret - et EDB-register over medlemmer af DIS-Danmark, der har indsendt oplysning om deres EDB-anvendelse og desuden deres slægtshistoriske interesseområder - en slags Hvem forsker hvad.

Bulletin Board - et elektronisk informationscenter, hvor man via computer og telefonmodem kan udveksle information med andre slægtsforskere. Information i denne forbindelse er lige fra spørgsmål og svar til større data- og programfiler.

Programbibliotek - et bibliotek indeholdende nyttige programmer, primært såkaldte sharewareprogrammer, som distribueres til

interesserede medlemmer mod omkostningsdækning (disketter, forsendelse etc.).

Kilderegister - et register over slægtshistoriske kilder på EDB med oplysning om indhold og benyttelsesmuligheder. Registeret er under udvikling og i første fase søges indeholdt oplysninger om folketællinger, men efter planen skal registeret dække alle mulige kildetyper.

DIS-Info - er en tekstdatabase indeholdende diverse oplysninger om DIS-Danmark og desuden artikler o.l. fra samtlige numre af Slægt & Data.

Indtastningsprogram - et databaseprogram til indtastning af folketællinger er præsenteret ved et møde i København i april måned. Der var her tale om en demoversion, men det så ud til at være temmelig færdigt, og vi ser hen til frigivelsen, idet vi tror, at det vil være et nyttigt program for mange.

Nogle resultater er skabt, men vi vil absolut ikke hævde, at der er tale om endelige resultater. Med medlemmernes hjælp er der nok ting, som kan forbedres. Vi skal således opfordre medlemmerne til at bruge de nævnte redskaber, og lad os så høre jeres mening derom.

Det er karakteristisk for DIS-Danmark, at vi ikke er talerør eller fortalere for konkrete EDB-maskiner eller EDB-programmer. Den maskin- og programneutrale rolle har vi hidtil anset som en styrke - det giver plads for alle - men i visse sammenhænge kan det måske også opfattes som en svaghed - især i forhold til de af vore medlemmer, der ikke selv ønsker at gå ind i en konkret vurdering af forskellige maskiner og programmer, men

også her synes medlemskontakten af stor betydning.

Filosofien bag en række af vore initiativer har været at formidle kontakt medlemmerne imellem - person til person eller dannelse af mindre interessegrupper. Bl.a. i erkendelse af at mange af de emner, vi beskæftiger os med nok kan behandles i større medlemsmøder, men ofte vil udbyttet være langt større, hvis diskussionen fortsatte i mindre grupper. Vi

er da vidende om, at mange personlige kontakter er skabt, men vi vil meget opfordre til, at der søges dannet mindre grupper om specielle emner - f.eks. som gjort i Århus omkring registrering af folketællinger. Gruppedannelse kan naturligvis have adskillige andre emner som udgangspunkt, f.eks. et specielt slægtsforskningsprogram, et databaseprogram og meget andet. Der er selvfølgelig behov for de brede diskussioner på egentlige medlemsmøder, men mindre grupper kan komme længere i diskussionen.

Nyt fra andre blade

af Svend-Erik Christiansen

Tyskland.

Indtil nyeste nummer af *Computergenealogie* (hæfte 20, nr. 1 i 1991) har der været bragt 676 sider med slægtsforskning og EDB; vores noget yngre *Slægt og Data* har indtil dette nummer bragt 244 sider.

I nærværende nummer af det tyske blad er der anmeldelse/beskrivelse af fire slægtsprogrammer: *Familienforschung*, *GENprofi II*, *AHNENDATAI*, og *GensData*.

CD-ROM (læsbare Compact Disc til pc-ere) har været omtalt flere gange i bladet. I Mormonernes slægtsforskningscenter i Salt Lake City i USA bruges sådanne CD-ere allerede. 216 CD-ere (heraf 2 dækkende Danmark) erstatter tusinder af mikrofilm, og de indeholder oplysninger om 147 millioner døde personer. I øvrigt skulle der i løbet af 1-2 år komme en ny version af mormonkirkens udviklede slægtsprogram, PAF.

Udviklingen af en GEDCOM-standard (Genealogisk Data COMMunication), d.v.s. et fælles data-format, som vil gøre let at udveksle slægtshistoriske oplysninger mellem forskellige slægtsprogrammer, omtales også i bladet. En sådan standard ser vi brugere

frem til, for så kan vi, uden at skulle indtaste vore slægtsoplysninger en gang til, bare flytte vore data over i kommende og bedre slægtsprogrammer.

Holland.

Vores kolleger i Holland bringer i det nyeste nummer af "Gens Humana" (dec. 1990) en uddybende beskrivelse af det nye hollandske slægtsprogram *GensData*; det blev også omtalt i forrige nummer af bladet. Programmet fås også i en tysk version, som i øvrigt er anmeldt i det seneste nummer af det tyske blad *Computergenealogie*. Mere end 3000 personer har anskaffet sig programmet.

I forrige nummer af bladet omtaltes nyåbnede genealogiske kontorer i Apeldoorn og Amsterdam; denne gang er der en nærmere omtale af Amsterdam-kontoret.

Et amerikansk slægtsprogram *Family History System* er kommet i en ny hollandsk version og hedder *Familiegeschiedenis*.

I foråret 1990 etableredes en arbejdsgruppe, der skal arbejde med afstamning og familieforhold til hollandske pilgrimme, som rejste til Amerika i 1600-tallet, og hvis efterkommere var med til at grundlægge USA.

Dansk Data Arkiv

af Hanne Marie Rud

Generalforsamlingen blev afholdt i Dansk Data Arkiv's (DDA) lokaler på Odense Universitets gamle område. Efter generalforsamlingen holdt Hans Jørgen Marker et foredrag om DDA's historie og dets virke.

DDA hører under Odense Universitet og er et socialvidenskabeligt arkiv. Tidsmæssigt spænder arkivet fra historiske oplysninger helt tilbage fra det 16. århundrede frem til nutidige undersøgelser.

I forbindelse med arkivarbejde er der en række arbejdsområder, som varetages af DDA: Standardiseringsarbejdet omkring arkivets indhold og beskrivelsen af dette samt udlevering af data fra arkivet.

Indsamling af materiale

Hvis man ligger inde med noget historisk materiale, som kunne tænkes at have andres interesse, og man ønsker, at DDA skal opbevare en kopi af dette materiale, skal man i første omgang ringe til Hans Jørgen Marker på DDA. Man modtager så et lokaliseringsskema til uddybning af materialet.

Efter arkivering vil nøgleoplysninger om nye undersøgelser blive publiceret i det kvartalsvis udsendte DDA-Nyt ved siden af øvrige artikler. Det udkommer i et oplag på ca. 1600 eksemplarer og sendes gratis til alle interesserede. For at modtage dette blad skal

man blot ringe til DDA's sekretær og tilmelde sig.

Standardiseret dokumentation

Da de modtagne datamaterialer ofte er meget uens i udformning, foretages i DDA en standardisering. I første omgang foretages en kontrol af materialets komplementhed. De originale filer arkiveres naturligvis, men senere udlevering finder sted på basis af de af DDA standardiserede versioner.

Arkivering i DDA foretages både for at "opbevare for eftertiden", men sandelig også for at "udnytte i samtiden". Materialerne er arkiverede for at blive benyttet af forskere og studerende i ind- og udland.

Udlevering af datamateriale

Hvis man er interesseret i noget materiale kan man kontakte DDA med henblik på at få en kopi. Formalia består i udfyldelse af en rekvisitionsblanket med angivelse af, i hvilket format undersøgelsen ønskes udleveret. Det er gratis at benytte DDA.

Til slut blev der talt om KLEIO, som er et tysk udviklet program til indtastning af historiske data. Dette program har været anmeldt af Tommy P. Christensen i Slægt & Data nr. 2/1990.

(red.)

Nye i bestyrelsen

af Hanne Marie Rud

Vores formand gennem de sidste 5 år Finn Andersen havde ønsket ikke at sidde længere i bestyrelsen efter at have været aktiv i så mange år og udpeget af Samfundet.

Ligeledes ønskede Poul Steen ikke genopstilling og vi skulle derfor vælge nye ansigter ind i bestyrelsen.

Jørgen Papsøe blev på Samfundets generalforsamling udpeget til at sidde i DIS-Danmarks bestyrelse som Samfundets repræsentant.

Arne Julin blev genvalgt og som nye bestyrelsesmedlemmer blev Elsebeth Paikin og Bent Rud valgt.

På det konstituerende bestyrelsesmøde efter generalforsamlingen og gennemgangen af Dansk Dataarkivs aktiviteter blev følgende bestyrelse derfor dannet.

Formand: Svend-Erik Christiansen

Næstformand: Elsebeth Paikin

Sekretær: Ole H. Jensen

Kasserer: Per Burchardi

Redaktør: Hanne Marie Rud

Øvrige bestyrelsesmedlemmer:

Arne Julin

Torben Aastrup

Bent Rud

Jørgen Papsøe

Referater fra møder

af Svend-Erik Christiansen

Medlemsmøde i Viborg d. 23. marts.

Lørdag d. 23. marts 1991 afholdt "DIS-Danmark" i samarbejde med "Slægts-historisk Forening for Viborg og Omegn" et heldagsmøde i Viborg. Mere end 50 deltagere var vi til mødet (rekordstort antal ?).

Om formiddagen fortalte Lisbeth Ulsøe om hendes brug af EDB i forbindelse med en undersøgelse af social mobilitet i Køge i forrige århundrede. Hun havde benyttet en masse forskellige kilder, og kunne ved hjælp af EDB gøre de slægtshistoriske oplysninger overskuelige; de enkelte personer kunne følges gennem materialet. Hun havde benyttet et tekstbase-program, der er en mellemting mellem et tekstbehandlings- og et database-program. På en meget levende måde gav hun eksempler på forskellige personers skæbner. Enere og "sære typer" var der bestemt også i en by som Køge.

Efter frokosten kom det nyeste slægtsprogram, Brothers Keeper, i centrum. Jens Finderup Nielsen, der sammen med Elsebeth Paikin har forestået den danske version af programmet, berettede om sin slægtsforskning/EDB løbebane frem til Brothers Keeper. Programmet har på kort tid fået mange brugere i Danmark; at det er et shareware-program, samt at det findes på dansk har uden tvivl betydet meget i denne forbindelse. Vi fik at se, hvorledes data indtastes, og hvilke

udskrivningsmuligheder programmet har. Det rummer mange valgmuligheder, og der var faktisk stof til mange timers diskussioner.

I begge indlæg benyttedes computer, hvorfor vi havde fået tilkoblet en flatscreen, så skærbilledet kunne vises på et filmlærred - uden den havde det været svært at gennemføre dagens program.

Til allersidst, medens vi pakkede sammen, blev emner som kilderegistrering, EDB-registre og Viborgarkivets kommende folketællinger berørt.

Datronics Modemer, fuldt "HAYES" kompatible med autoanswer og autodial. Ikke godkendte for tilslutning til det danske offentlige telefonnet.

Discovery 2400C externt 2400/1200 Baud
Kr.1.559,- excl. 22 % moms
Hertil lægges fragt og efterkravsgebyr.
Forbehold for prisstigninger. Hjemtages kun ved bestilling.

HAWK electronics
Nordre Fasanvej 190 A
2000 Frederiksberg 38 88 08 01

*
K MUNCK

KORNVÆNGET 12 ST TV
2750 BALLERUP

Nyt fra andre blade

af Svend-Erik Christiansen

SVERIGE:

Vores søsterforening i Sverige, DIS-Sverige, havde i 1990 10 års jubilæum, hvilket de seneste numre af deres blad *Diskulogen* har været præget af. I 1990 stod DIS-Sverige samtidig som arrangør af årets Nordisk Symposium; et referat herfra blev bragt i sidste nummer af *Slægt og Data*.

Af *Diskulogen* nr. 19 fra juni 1990 oplyses det, at den svenske Riksdag i 1987 nedsatte et udvalg, der skulle rådgive om den fremtidige kirkebogs- og folketællings-skrivning. Udvalgets betænkning kom i foråret 1990 og indeholdt bl.a. et forslag om at bruge EDB til fremtidig kirkebogsføring.

Ved den 11. generalforsamling var medlemstallet i DIS-Sverige nået op på mere end 1000. Til sammenligning har DIS-Danmark

ca. 350, den finske forening ca. 480, mens den nystartede DIS-Norge endnu ikke har oplyst noget medlemstal.

I flere indlæg i *Diskulogen* har der været efterlyst oversigter over allerede indtastede kilder, så man bl.a. undgår at flere personer sidder og bruger tid på at indtaste det samme. I DIS-Danmark har vi allerede taget initiativ til en sådan oversigt.

En række svenske kirkebøger har (akkurat som visse danske) "huller", d.v.s. at der midt i det hele mangler kirkebogsindføringer fra nogle år.

Flere steder i Sverige er man begyndt på en rekonstruktion af disse såkaldte lakuner, hvilket uden tvivl er meget tidskrævende og kræver en del metodiske overvejelser. Tænk om vi kunne få udfyldt nogle af manglerne i de danske kirkebøger !